

Jog & Fegyver

Tekintettel arra, hogy a közelmúltban került az olvasókhöz a Kaliber magazin önvédelmi eszközökről szóló különszáma, mindenképpen ideje részletesen szólni az időközben végbement jogszabályi változásokról. Emiatt természetesen az e tárgyban az olvasóknak adott több válaszomat is módosítani kellene, de ilyen visszamenőleges válaszadás a területi korlátok miatt nem valósítható meg, ezért most kizárólag ezzel foglalkozunk.

Sajnálatos, hogy a büntető jogszabályok csak ez utóbbi jogsértést szankcionálják. Magánvéleményem - mellyel valószínűleg nem állok egyedül - ebben a kérdéskörben az, hogy az emberi élethez mindenkinek joga van és attól jogellenesen senki nem fosztható meg. Következésképpen mindenkinek elidegeníthetetlen joga¹, hogy a saját életét (és mindazokét, akikért felelősséggel tartozik²) minden jogellenes támadástól megvédje és ennek a védelemnek kellően hatékonynak kell lennie ahhoz, hogy bármely jogellenes támadást képes legyen visszaverni, beleérte a jogellenes fegyvertámadást is. Mielőtt bárki túlzott amerikanizmussal gyanúsítana a fentiek miatt, meg kell, hogy jegyezzem, az USA-ban a szabad fegyvertartás egészen más megközelítésből biztosított. Az 1789 szeptemberében elfogadott első 10 alkotmány kiegészítés (együttesen Bill of Rights-ként szokás említeni), mely 1779 decemberében lépett életbe, 2. kiegészítése a polgároknak a fegyvertartási és viselési jogot a népfelkelés céljára (gyakorlatilag a kormányzati hatalom elleni fellépésre) biztosítja. Az államnak a fentiektől függetlenül nyilvánvalóan és értelemszerűen szabályoznia kell valamilyen szinten a lőfegyverek tartását és ezen szabályok megsértése miatt a cselekmény súlyának megfelelő szankciót kell alkalmaznia. Az alábbi szabályozásnak tehát kizárólag az engedély nélküli lőfegyverekhez van köze, ami nem mentesíti az államhatalmat a lőfegyverek tartására vonatkozó olyan szabályok meghozatala alól, mely biztosítja a bevezető elején említett alapvető jogok megvédésének lehetőségét.

¹ Az elidegeníthetetlen (és természet adta) jog független attól, hogy egy adott állam jogszabályban biztosítja-e ezt a jogot.

² A családjog szabályai szerinti felelősség.

Btk. 263/A. § (1) Aki

- a) lőfegyvert vagy lőszer engedély nélkül készít, megszeréz, tart vagy forgalomba hoz,
- b) a lőfegyver vagy lőszer készítésére, megszerzésére, tartására vagy kereskedelmére vonatkozó engedély kereteit túllépi,
- c) engedéllyel tartott lőfegyverét, lőszerét engedéllyel nem rendelkezőnek adja át, büntettet követ el és 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Aki az (1) bekezdésben meghatározott cselekményt

- a) üzletszerűen,
- b) bűnszövetségben követ el, 5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(3) Aki az (1) bekezdésben meghatározott cselekményt

- a) bűnszervezet tagjaként,
- b) különös visszaesőként követi el, 5 évtől 15 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(4) Aki

- a) az engedéllyel tartott kézi lőfegyveréhez, vadászlőfegyveréhez vagy sportlőfegyveréhez tartozó csekély mennyiségű lőszer engedéllyel nem rendelkezőnek átadja,
- b) vadászlőfegyverhez vagy sportlőfegyverhez tartozó, csekély mennyiségű lőszer engedély nélkül megszeréz vagy tart,
- c) a fegyveres erőknél fennálló hadköteles katonai szolgálati viszonyának tartama alatt, a fegyveres erőknél rendszeresített szolgálati vagy kiképzési felszerelést képező kézi lőfegyverhez tartozó csekély mennyiségű lőszer engedély nélkül megszeréz, tart vagy azt engedéllyel nem rendelkezőnek átadja vétség miatt 2 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Btk. 22/A §.

A Btk. 263/A § (4) bekezdésének alkalmazása szempontjából a csekély mennyiség legfeljebb három (3) darab lőszer.

A fenti törvényhelyek ismertetését feltétlenül szükségesnek tartom az alábbi jogesetek elemzéséhez, melyek mind ebbe a kategóriába tartoznak.

A cselekmény elkövetője magyar állampolgár, vadtenyésztő szakmunkás, mezőőrként dolgozott és munkaköréből adódóan szolgálati sörétes lőfegyverrel rendelkezett. Mint

sportvadász rendelkezett egy golyós és egy sörétes lőfegyverre tartási engedéllyel. Büntetlen előéletű. Az elkövetőt 1998. szeptember 18-án a hajnali órákban egy erdei útról kikanyarodva rendőri ellenőrzés alá vonták, melynek során a kocsiját átvizsgálták, ahol az engedéllyel tartott golyós lőfegyver mellett megtalálták egy plédbe burkolva a távcsővel ellátott, csőre töltött .22 Long Rifle kaliberű puskát. A lőfegyverre vonatkozóan az elkövető a helyszínen magyarázatot adni nem tudott, ezért átvizsgálták a ruházatát és a mellénye zsebéből 1 darab lőszerhüvely és 4 darab 5,6 mm-es lőszer került elő. Az elkövetőt a gépkocsijával együtt előállították és a gépkocsi részletes átvizsgálása során csontfűrész, húsvágó bárdot, egy 138*180-as műanyag fóliát, valamint egy 1 mm vastag és 70 cm hosszú rézhuzalt foglaltak le. Az elkövető több vallomást tett az eljárás során. Először azt mondta, hogy egy ismeretlen személytől vásárolta és az elfogása előtt orvvadászni próbált. Ezt a vallomását visszavonta és a bíróság előtt már azon állítása mellett tartott ki, hogy a rábízott területet ellenőrizte, mint mezőőr és egy gépkocsit látott az egyik erdei úton. Amikor a gépkocsi után indult, a jármű megállt, majd nagy sebességgel elhajtott. A megállás helyére ment, ott körülnézett és megtalálta a lőfegyvert, valamint a lőszerket, melyet összeszedett és be kívánt szolgáltatni a rendőrségnek. Megjegyzendő, hogy a fegyverszakértői vélemény szerint a lefoglalt lőfegyver hibás, a hüvelyvonója törött.

A bíróság a gyanúsított vallomását nem fogadta el, mert bár az igaz, hogy azon a területen történt a cselekmény, melyen, mint mezőőr tevékenykedett, de nem tudott választ adni az alábbi kérdésekre:

- Miért a golyós vadászlőfegyverével látott el szolgálati feladatot és miért nem a szolgálati sörétessel?
- Amikor megtalálta a lőfegyvert és a lőszerket, a nála levő mobiltelefonon miért nem értesítette a rendőrséget?
- Miért nem ellenőrizte a lőfegyver töltetlenségét és miért nem ürítette a lőfegyvert?
- Miért nem volt sem harmat, sem egyéb szennyeződés az állítólagos földön talált lőfegyveren?
- Miért tett beismerő vallomást az első kihallgatáson?

Ez utóbbira a bíróság nem fogadta el a gyanúsított azon - teljes mértékben életszerű - válaszát, mert azt az ígéretet kapta, hogy akkor nem veszik őrizetbe. (Egyébként tényleg nem vették őrizetbe, a beismerő vallomása után szabadon távozhatott.)

Az igazságügyi fegyverszakértő egyértelműen és személetesen bebizonyította, hogy a gépkocsi utasterében a bal küszöb mellett talált rézhuzal arra szolgált, hogy a csótorkolat felől a fegyverbe dugva ki lehessen ütni az ellőtt hüvelyt, mely a hüvelyvonó hibája miatt normál módon nem vehető ki. A bíróság a fenti bizonyítékokat elégségesnek találta ahhoz, hogy a vádlott bűnösségét - a tagadása ellenére is - lőfegyverrel és lőszerrel való visszaélés büntette miatt megállapítsa és ezért 6 hónapi börtönre ítélje, melyet 2 év próbaidőre felfüggesztett. A bíróság egyébek között enyhítő körülményként értékelte, hogy az elkövetett cselekmény miatt a vádlottat már komoly joghátrányok érték, mert

- vadászlőfegyvereit bevonták,
- mezőöri munkaviszonyát megszüntették.

Az I. fokú ítélet fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett.

A cselekmény elkövetője magyar állampolgár. Iskolai végzettsége 8 általános, segédmunkásként dolgozik, volt büntetve testi sértés és magánokirat-hamisítás miatt. Az elkövető lakásán 1999. április 30-án 11 órakor - más ügyek nyomozása miatt - megtartott házkutatás során az ágyneműtartóban az eljáró nyomozók egy 16-os dupla csövű sörétes puskát találtak. Az igazságügyi fegyverszakértő véleménye szerint a lefoglalt sörétes puskát házilag feljavított, lövés leadására csak segédeszköz felhasználásával alkalmas. Az ütőszegek cseréje esetén rendeltetésszerű használatra is alkalmas lesz. Az ütőszegeket házilag pótolták, majd több működési próbát vagy megfelelő lövést is végeztek a puskából, melynek következtében a nem megfelelő minőségű ütőszegek végleg deformálódtak, így a szakértői vizsgálatkor már a kakas nem tudott megfelelően ráütni az ütőszeg végére, annak rövidege miatt. Az elkövető a vallomástételt az eljárás során végig megtagadta, csupán a bíróságon tett vallomást, ahol azt a nyilatkozatot tette, hogy a puskát a lefoglalást megelőző napon a lakóhelyétől mintegy 500 méterre a bozótosban találta. Nehogy valaki rossz szándékkal felhasználhassa, ezért felvette, hazavitte és a gyermekek előtt az ágyneműtartóban rejtette el. Hallott a tv-ben, hogy büntetlenül be lehet szolgáltatni a fegyvereket, ezért másnap délután szándékozott a puskát a rendőrhatalóságra leadni.

A bíróság a vádlotti védekezést részben fogadta el. Az 1998. évi LXXXVIII. tv. 92. és 93. § szerint valóban a lefoglalás még abban az időben történt, amikor a vádlott azt a rendőrhatalóságnak büntetlenül beszolgáltathatta volna. A lefoglalás napja pontosan az utolsó napja volt a beszolgáltatási lehetőségnek, így a lőfegyverek tartási szabályai időlegesen fellazultak. Nem lehetett egyértelműen cáfolni a vádlottnak a találás körülményeire, az

elrejtés okára, valamint a leadási szándékra vonatkozó nyilatkozatát, azonban a bíróság ezt akként is értékelte, hogy ezek a nyilatkozatok már akkor születtek, amikor a vádlott védelmében kirendelt ügyvéd járt el. Tekintettel arra, hogy a házkutatás megkezdése előtt a vádlott nem jelentette be az eljáró rendőröknek, hogy van a birtokában egy leadni szándékozott lőfegyver, a vádlottat a bíróság bűnösnek mondta ki lőfegyverrel visszaélés büntetében és ezért 1 év börtönre ítélte, melynek végrehajtását 4 évre felfüggesztette.

A bíróság a vádlott korábbi büntetett előéletét súlyosbítóként értékelte, viszont mindenképpen enyhítőnek találta, hogy a lőfegyverhez lőszerrel nem rendelkezett, a lőfegyver a megtalálásakor működésképtelen volt és a hivatkozott leadással kapcsolatos médiainformációk jogkövetési bizonytalanságot teremtettek.

Az ítéletet a II. fokú bíróság helybenhagyta.

Az esetekből levonandó tanulságot talán az olvasóra bízom. Valójában az, hogy a fenti esetekben a kiszabott büntetés mértéke ilyen alacsony volt, az elsősorban - a védelem munkája mellett - annak tudható be, hogy nagyon elszaporodtak az ennél jóval súlyosabb bűncselekmények és minden bíró valahol összehasonlítja az egyéb ügyekben saját maga által kiszabott ítéleteket és igyekszik a kialakított ítélkezési gyakorlata mellett kitartani. Ezekben az esetekben a lőfegyvert bizonyítottan nem használták fel személy elleni bűncselekményekben.

A fentiek miatt kell visszatérnem a bevezetőmben írtakhoz. Nemcsak az sérti a közbiztonságot, ha valaki illegálisan tart lőfegyvert, hanem az is, ha a polgároknak nem adatik meg a jog, hogy önmagukat és családjukat az illegális lőfegyverrel rendelkezőktől törvényben szabályozott keretek között legálisan tartott lőfegyverrel meg tudják védeni, mert álláspontom szerint az illegális és a polgárokra potenciálisan veszélyt jelentő lőfegyverek száma hazánkban a fél millió darabot³ mindenképpen eléri.

Dr. Bokros Gábor
ügyvéd

³ A becslés az évente ezen bűncselekmények miatt indult büntetőeljárások számának, a látenciával való összevetésével, illetve a bűncselekmények során felhasznált, illetve fel nem használt lőfegyverek darabszáma alapján készült. Ebben a körben a bűncselekmény alatt a számításnál nem vettem figyelembe az orvvadászatot, mint vagyoni elleni bűncselekmény, tehát ezen fegyvereket, mint fel nem használtakat számítottam.